

Muistio

28.8.2024

VN/17853/2024
VN/17853/2024-STM-9

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi koulumatkatukilain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa opetus- ja kulttuuriministeriössä valmisteltavana olevaan hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi koulumatkatuen muuttamisesta. Esityksen mukaan koulumatkatukioikeus rajattaisiin koskemaan maksuttomaan koulutukseen oikeutettuja opiskelijoita. Esitys liittyy hallituksen vuosia 2025-2028 koskevaan julkisen talouden suunnitelmaan ja siihen liittyviin menosopeutustarpeisiin.

Esityksen mukaan arviolta yhteensä 12 000 opiskelijaa joutuisi jatkossa kattamaan koulumatkoista aiheutuvat kustannukset muulla tavoin kuin koulumatkatuella. Valtaosa näistä opiskelijoista opiskelee ammattitutkintoa ja eniten kustannusvastuu lisääntyy opiskelijoilla, joiden on käytettävä omaa autoa matkoihin. Tuen menettävien joukossa on valtaosa toisen tutkinnon suorittajia.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää kannatettavana sitä, että koulumatkatukioikeus säilyy kaikilla maksuttoman toisen asteen suorittajilla. Huomiona nostetaan esiin se, että opiskelijat, jotka eivät jatkossa saa tukea opiskelumatkoihin tästä järjestelmästä, saattavat hakea tukea toimeentulotukijärjestelmän kautta. Toimeentulotuessa kustannuserä voitaisiin katsoa sellaiseksi henkilön tai perheen erityisestä tilanteesta johtuvaksi menoksi, johon pitkäaikaiselle toimeentulotuen saajalle voitaisiin myöntää täydentävää toimeentulotukea hyvinvointialueelta. Tuen myöntäminen perustuu yksilölliseen tarvearvioon.

Lisäksi esityksessä todetusti jokunen nuori saattaa päätyä tämän johdosta muuttamaan opiskelupaikkakunnalleen, mikä saattaa lisätä tarvetta turvautua sosiaaliturvajärjestelmään aikaisempaa enemmän. Tarkkaa kustannusvaikutusta etuusmenojen kasvusta on mahdoton tässä vaiheessa esittää, koska käyttäytymisvaikutuksia ei voida ennustaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä myös esityksen huomiota vastaanottojärjestelmässä olevien ukrainalaisten tilanteesta ja toivoo toimeenpanon yhteydessä panostettavan riittävään tiedottamiseen. Vastaanottojärjestelmässä tulee arvioitavaksi, voidaanko tukea matkoja täydentävällä vastaanottorahalla tai muilla keinoin, jotta opinnot eivät keskeydy henkilöillä, joiden taloudellinen liikkumavara on useimmiten erityisen heikko. Esityksen arvio mahdollisesta kuntapaikoille siirtymisestä vastaa sosiaali- ja terveysministeriönkin arviota vaikutuksista. Kuntalaisina ukrainalaisille tulee mahdollisuus hakea toimeentulotukea normaalien käytänteiden mukaisesti.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa myös, että joissakin harvinaisissa tilanteissa on mahdollista, että esitetty muutos kohdistuisi samaan ryhmään, johon kohdistuen on valmisteltu muutoksia myös sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla, koskien nuorten kuntoutusrahaetuksia.

Kansliapäällikkö

Veli-Mikko Niemi

Erityisasiantuntija

Ritva Liukonen

VN/17853/2024-STM-9

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: